

Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Σχολή Μουσικής & Οπτικοακουστικών Τεχνών
Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας
ΠΜΣ “Οπτικοακουστικές Τέχνες στην Ψηφιακή Εποχή”

«Μία εικόνα και Τρεις απορίες»

Παναγιώτα Ανδριάκαινα
(Α.Μ: ADA 2019002)

Μάθημα: Διαδραστικός Ηχητικός Σχεδιασμός
Διδάσκων: Ι.Ζάννος

Κέρκυρα, 2019-2020

Η διάλεξη του Κ. Ιωάννη Ζάννου, στην 3^η τηλεδιάσκεψη του μεταπτυχιακού: «Οπτικοακουστικές Τέχνες στην ψηφιακή εποχή», στο μάθημα Διαδραστικός Ηχητικός Σχεδιασμός, ξεκίνησε με την ακρόαση της 6^{ης} σουίτας του Bach.

«Ο Bach κρατάει μια νότα πατημένη τόσους χρόνους, που ελάχιστα όργανα μπορούν να το πετύχουν, εκτός από το εκκλησιαστικό όργανο και ορισμένα άλλα. Επιχειρεί να κάνει κάτι, που δεν γίνεται εύκολα να πραγματοποιηθεί. Μια αντίφαση μπορεί να γίνει έναυσμα για πολύ πλούσια σχόλια». Αυτό το σχόλιο, στην αρχή της εισήγησης σας, δημιουργεί τον προβληματισμό: Ποιοι είναι οι τρόποι για να δημιουργηθούν στο θεατή, είτε στον ακροατή, εντυπώσεις, πέρα από την εντύπωση που δημιουργεί το έργο αυτό καθαυτό;

Με αφορμή αυτούς τους προβληματισμούς-ερωτήσεις, σκέφτηκα ότι ο θεατής καλείται να συμπληρώσει την εικόνα στην εννοιολογική τέχνη και πιο συγκεκριμένα στο μυαλό μου ήρθαν κάποιες φράσεις του εννοιολογικού καλλιτέχνη, Joseph Kosuth.

Ο Joseph Kosuth γεννήθηκε το 1945 στο Οχάιο των ΗΠΑ. Στο έργο του δανείζεται στοιχεία από τη λογοτεχνία, τη φιλοσοφία, τη θεωρία της επιστήμης και την ποπ κουλτούρα.¹

«Δουλεύει με τις σχέσεις μεταξύ των σχέσεων» όπως ο ίδιος αναφέρει, σε συνέντευξη που είχε δώσει στην Κατερίνα Ζαχαροπούλου.

Και συμπληρώνει: «Αν σκεφτείς ότι το διάστημα μεταξύ των λέξεων είναι το ίδιο σημαντικό με τις ίδιες τις λέξεις, σου δίνει μια ιδέα για το ότι στη δημιουργία ενός έργου, όλα παίζουν τον ρόλο τους.» «Σε όλη μου την καριέρα κλέβω και δεν ζητάω άδεια αλλά δεν έχει παραπονεθεί ποτέ κανείς. Μου είπαν ότι μπορεί να μπλέξω. Τους απάντησα κι εγώ τότε: Βλέπετε αυτό το καρτούν; Δεν είναι δικό μου. Βλέπετε το κείμενο; Ούτε αυτό είναι δικό μου. Το δικό μου έργο είναι το κενό που υπάρχει μεταξύ τους.»

Θυμήθηκα, επίσης με αφορμή αυτήν την διάλεξη, ένα βιβλίο του E.H. Gombrich με τίτλο: Τέχνη και Ψευδαίσθηση, το οποίο δυστυχώς δεν έχω. Στην αναζήτηση μου στο διαδίκτυο βρήκα μια διπλωματική εργασία του 2012 με τίτλο «Αντίληψη και δημιουργία στην αισθητική θεωρία του Gombrich» του Χρήστου Αντωνιάδη². Στην σελίδα 21 αναφέρεται από τον Gombrich, πως ο Durer με αυτήν την ξυλογραφία του, παρουσιάζει τον ζωγράφο που σχεδιάζει και τονίζει την ανάγκη του ζωγράφου, να εισαγάγει ένα άλλο σύνολο νοημάτων στο έργο του.

Albrecht Dürer-wood engraving

¹ Κατερίνα Ζαχαροπούλου. *Για τα πράγματα που λείπουν*. (Αθήνα: Άγρα, 2009) σελ. 14

² <http://ikee.lib.auth.gr/record/130123/files/GRI-2012-9414.pdf>

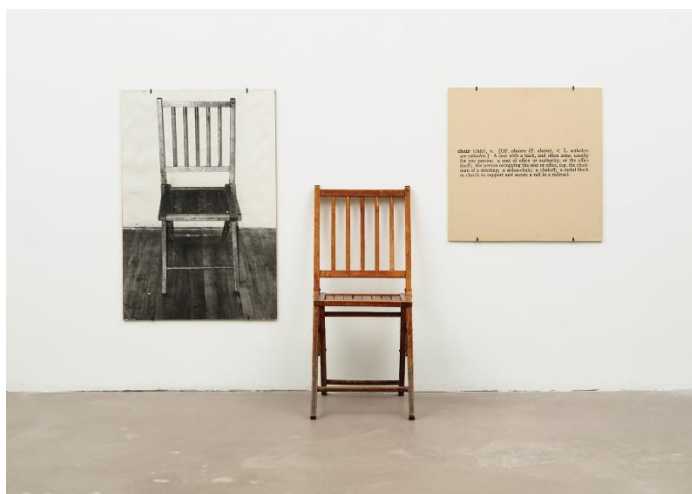
Επίσης ο Combrich αναφέρει πως ο Berkeley George τον 18^ο αι. στο βιβλίο του «Νέα Θεωρία της όρασης», περιγράφει ότι η εικόνα του κόσμου δημιουργείται μέσα από την πολύχρονη εμπειρία . «Το μυαλό μετατρέπει τις εμπειρίες σε αντιλήψεις» .³

Το παρακάτω έργο του Joseph Kosuth με τίτλο : *Μία και Τρεις καρέκλες-το οποίο παράφρασα στον τίτλο της εργασίας μου- γεννάει ερωτήσεις.*

«Τι είναι καρέκλα;» «Πως παριστάνεται μια καρέκλα;», «Τι είναι τέχνη;», «Τι είναι αναπαράσταση;»⁴ και μας οδηγεί στο συμπέρασμα της διάλεξης σας με αφορμή την σουίτα του Bach «ότι η τέχνη λειτουργεί πέρα από τις αισθήσεις και συγκροτεί τη νοητική διάσταση της τέχνης».

Το έργο του Kosuth περιέχει τρεις ερμηνείες-εμπειρίες για ένα αντικείμενο, το αντικείμενο καρέκλα. Με αφορμή το φυσικό αντικείμενο –καρέκλα-προκύπτει η ερμηνεία του μάστορα-τεχνίτη που σχετίζεται με την χρησιμότητα της καρέκλας. Με αφορμή την φωτογραφία της καρέκλας, προκύπτει η καλλιτεχνική ερμηνεία. Η καλλιτεχνική αναπαράσταση δεν συσχετίζεται με την έννοια της χρησιμότητας, δημιουργείται με κεντρικό άξονα την αισθητική .Η λεκτική ερμηνεία, στο έργο του Kosuth παραπέμπει σε γλωσσικά θέματα και επιχειρεί να εξηγήσει τι είναι αυτό που βλέπω. Με άλλα λόγια, η προσέγγιση της καρέκλας, μέσω των ορισμών, προσεγγίζει αυτό που βλέπω με γλωσσικούς όρους.

«Υποδηλώνω κάτι μέσα από το κενό, δεν το δείχνω παραστατικά, το υποδηλώνω, για να το αναδημιουργήσει ο θεατής. Με αυτόν τον τρόπο ο θεατής συμμετέχει.» Με αυτό το σχόλιο σας, με κινητοποιήσατε να αναστοχαστώ πάνω σε ιδέες τόσο του Combrich όσο και του Kosuth.

Joseph Kosuth-Μία και Τρεις καρέκλες-1965

³ <http://ikee.lib.auth.gr/record/130123/files/GRI-2012-9414.pdf>

⁴Joseph Kosuth, “Art after Philosophy”, αναδημ. Guercio G. (ed), *Joseph Kosuth-Art after Philosophy and after*, MIT Press 1991, p. 16.

